

UCHWAŁA NR XXI/267/2016
RADY MIEJSKIEJ KALISZ
z dnia 31 marca 2016 r.

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, z późn. zm.) i art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz.1286 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Uchwała się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta*

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXI/267/2016
RADY MIEJSKIEJ KALISZA
z dnia 31 marca 2016 r.

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok.

Zgodnie z art.4¹ ust.2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2015 r. poz.1286 z późn. zm.) Rada Miejska Kalisza zobowiązana jest do uchwalania corocznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program obejmuje opis dotychczas realizowanych działań oraz zadania planowane do realizacji w 2016 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy. Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane są na przeciwdziałanie zjawisku nadużywania alkoholu oraz zminimalizowanie jego skutków społecznych, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także szkód zdrowotnych u osób dotkniętych problemem alkoholowym.

Projekt Programu uzyskał pozytywną opinię Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 27.01.2016 r.

Wobec powyższego uzasadnione jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

*Prezydent
Miasta Kalisza
/.../
Grzegorz Sapiński*

Załącznik
do uchwały Nr XXI/267/2016
Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 31 marca 2016 r.

**MIEJSKI
PROGRAM
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA 2016 ROK**

SPIS TREŚCI

I. Diagnoza problemów alkoholowych.

1. Rynek napojów alkoholowych.
  - Podejmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
2. Szkody zdrowotne i społeczne u osób uzależnionych i nadużywających alkoholu.
  - Podejmowane działania mające na celu zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu. Finansowanie ww. działań.
3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.
  - Podejmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Finansowanie ww. działań.
4. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.
  - Wyniki badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli”: wybrane elementy dot. picia alkoholu przez młodzież.
  - Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne. Finansowanie ww. działań.
5. Działania instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
  - Podejmowane działania wspomagające działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Finansowanie ww. działań.

II. Zasoby.

III. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2016:

- PROBLEM I – Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.
PROBLEM II – Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem.
PROBLEM III – Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.
PROBLEM IV – Stopień aktywności i współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
PROBLEM V – Naruszanie prawa na rynku alkoholowym.

IV. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok oraz zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. Diagnoza problemów alkoholowych.

1. Rynek napojów alkoholowych.

Podejmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym:

1/Uchwałą Nr XL/535/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 31.10.2013 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Miasta Kalisza miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ustalony został łączny limit 315 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 225 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 90 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

tab. ilość zezwoleń wydanych na sprzedaż napojów alkoholowych.

rok	Ilość zezwoleń ogółem	Ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	Ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży
2015	340	196	144
2014	284	188	96
2013	302	194	108
2012	376	256	120

2/ Wygaśnięcia zezwoleń z tytułu niedokonania opłaty w ustawowym terminie lub niezłożenia oświadczenia oraz cofnięcia zezwoleń w związku z naruszeniem art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. sprzedaży alkoholu niepełnoletnim.

tab. cofnięcie zezwoleń z tytułu nieprzestrzegania warunków sprzedaży w związku z naruszeniem art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. sprzedaży alkoholu niepełnoletnim oraz wygaszenie zezwoleń z powodu nieterminowej opłaty za korzystanie z zezwoleń.

	2015	2014	2013	2012
Ilość decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia	3 1 w toku	4	5	4
Ilość decyzji wygaszających zezwolenia – nieterminowa opłata	18	7	17	19

Powyższe zestawienie wskazuje na to, że ilość postępowań za sprzedaż alkoholu nieletnim nie wzrasta, natomiast znacznie wzrosła w 2015 r. ilość decyzji wygaszających zezwolenia za nieterminową opłatą, za korzystanie z zezwoleń.

3/ Kontrola placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do sprzedawców.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza kontrole podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi i warunków korzystania z zezwoleń oraz realizuje działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych.

tab. kontrole podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz działania profilaktyczno - edukacyjne

	2015	2014	2013	2012
Ilość przeprowadzonych kontroli	25	46	32	35
Akcje profilaktyczne	- „Akcja Trzeźwość” - „Czy wiesz komu sprzedajesz alkohol ?” - „Zdrowy Kalisz” - „Kaliskie Dni Trzeźwości”	- „Kaliskie Dni Trzeźwości”	- „Akcja Trzeźwość” - „Kaliskie Dni Trzeźwości	- „Wakacje bez alkoholu” - „Kaliskie Dni Trzeźwości”

W ramach kontroli członkowie Komisji podejmują działania mające na celu sprawdzenie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi zawartych w ustawie tj. sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw, czy w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy zgłaszane są zakłócenia porządku publicznego w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych przez daną placówkę, czy w sprzedaży nie ma napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł, czy przestrzegane są warunki określone w zezwoleniu na sprzedaż napojów alkoholowych:

- posiadanie aktualnego zezwolenia na obrót napojami alkoholowymi,
  - wniesienie stosownej opłaty,
  - posiadanie tytułu prawnego do korzystania z lokalu stanowiącego punkt sprzedaży,
- oraz czy są przestrzegane przepisy dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz obowiązek umieszczania w kontrolowanych placówkach informacji o szkodliwości spożywania alkoholu.

Podczas akcji profilaktycznych członkowie Komisji przeprowadzają rozmowy edukacyjne ze sprzedawcami napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży np. na temat zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i konsekwencjach związanych z łamaniem ustawy o wychowaniu w trzeźwości w tym zakresie oraz przekazują materiały edukacyjne(broszury, naklejki).

4/ Dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń.

Dochody Miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w ostatnich latach kształtowały się następująco:

2015	2014	2013	2012
2.274.525,36	2 169 184,48	2 070 179,06	2 096 289,41

Środki z ww. tytułu mogą być wydatkowane jedynie na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inny cel.

2. Szkody zdrowotne i społeczne u osób uzależnionych i nadużywających alkoholu.

Liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 600 tys., a osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln (Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” Warszawa IPiN 2012 r.). Tak duża koncentracja spożycia alkoholu powoduje ogromne zagrożenia zdrowotne i problemy społeczne.

Podejmowane działania mające na celu zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu:

1/ Leczenie osób uzależnionych.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. W Kaliszu funkcjonują dwa miejsca, w których taką pomoc może uzyskać osoba uzależniona (w ramach kontraktu z NFZ): NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5, która realizuje 32-tygodniowy program finansowany przez NFZ oraz MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A w Kaliszu, która realizuje program terapeutyczny dla osób uzależnionych w formie oddziału dziennego, terapii indywidualnej i grupowej (w ramach kontraktu z NFZ).

tab. liczba osób uzależnionych od alkoholu, które zgłosiły się na leczenie

	2015	2014	2013	2012
NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5	1205	1158	1117	1113
MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A	Brak danych	Brak danych	338	540

2/ Wsparcie i pomoc w utrzymaniu abstynencji – funkcjonowanie klubów abstynenckich i ruchu samopomocowego AA.

Bardzo ważnym partnerem przy realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są stowarzyszenia abstynenckie. Stowarzyszenia te prowadzą w Kaliszu dwa kluby abstynenckie i jedną świetlicę abstynencką, w których realizowane są programy rehabilitacyjne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin oraz podejmują działania wspierające osoby uzależnione w utrzymaniu abstynencji, pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów, motywowanie do leczenia odwykowego.

W Kaliszu działa również 11 grup AA (Anonimowi Alkoholicy). Ruch AA jest wspólnotą trzeźwością. Ze względu na zasady ideowe oraz przepisy prawa grupy AA nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności. Ponadto w Kaliszu funkcjonuje grupa AH – anonimowi hazardziści.

3/Organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Każdego roku grupa 120 osób uzależnionych i współuzależnionych ma możliwość uczestniczenia w terapii realizowanej podczas obozów terapeutycznych. Głównymi celami zajęć terapeutycznych realizowanych podczas obozów jest odbudowa więzi rodzinnych, które zostały zerwane z powodu uzależnienia jednego z członków rodziny, nabywanie umiejętności spędzania czasu wolnego bez alkoholu, poprawa komunikacji w rodzinie oraz rozwiązywanie problemów małżeńskich w procesie trzeźwienia. Organizatorzy obozów są wyłaniani corocznie w drodze otwartego konkursu ofert.

4/ Warsztaty i grupy terapeutyczne uzupełniające podstawowy program terapeutyczny finansowany przez NFZ.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2015 podstawowy program realizowany przez NZOZy został uzupełniony o następujące działania terapeutyczne: grupa „Praca nad krokami AA”, warsztaty „Zapobieganie nawrotom picia”, program „After Care” dla osób uzależnionych. W każdej z grup czy warsztatów, w jednym spotkaniu uczestniczy średnio 8-17 osób uzależnionych. Działania te mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych poprzez możliwość uczestniczenia w pogłębionej terapii, która nie jest finansowana przez NFZ.

5/ Działania rehabilitacyjne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych z problemem alkoholowym wraz z udzieleniem schronienia.

W Kaliszu w 2015 r. funkcjonowały cztery miejsca, gdzie osoby bezdomne z problemem alkoholowym mogły uzyskać pomoc w postaci schronienia, posiłku, odzieży oraz pomoc terapeutyczną. Były to dwa schroniska: dla kobiet w Słupi prowadzone przez Caritas Diecezji Kaliskiej i dla mężczyzn w Kaliszu prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta oraz noclegownia (dla mężczyzn) i ogrzewalnia (dla kobiet i mężczyzn) prowadzone przez Polski Czerwony Krzyż.

Wszystkie osoby przebywające w schroniskach czy noclegowni są objęte programem rehabilitacyjnym i reedukacyjnym, który ma na celu zmotywowanie ich do podjęcia leczenia odwykowego, przywrócenie danej osobie zdolności do samodzielnego życia społecznego i funkcjonowania w rolach społecznych.

6/ Działania interwencyjne wobec osób bezdomnych.

W Kaliszu działają dwie grupy street-workerów: przy Caritas Diecezji Kaliskiej oraz przy Fundacji Bread of Life. Street-workerzy podejmują działania interwencyjne wobec osób bezdomnych i uzależnionych przebywających na ulicach, dworcach i w innych miejscach publicznych. W wyniku podejmowanych interwencji osoby te trafiają do szpitali, schronisk i noclegowni.

tab. ilość interwencji street-workerów wobec osób bezdomnych

podmiot	2015	2014	2013	2012
Caritas Diecezji Kaliskiej	85	80	75	77
Fundacja Bread of Life	57	74	130	70

7/ Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Działaniem uzupełniającym ofertę pomocy dla osób z problemem alkoholowym na terenie naszego miasta jest Klub Integracji Społecznej. W ramach działań podejmowanych przez KIS mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu między innymi osób z problemem alkoholowym realizowane są konsultacje indywidualne oraz grupa wsparcia (motywowanie do leczenia, wsparcie w utrzymaniu abstynencji).

tab. ilość osób z problemem alkoholowym, które skorzystały z pomocy w KIS

2015	2014	2013	2012
241	200	93	78

8/ Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

W ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Zespół ds. motywowania do leczenia odwykowego (cztery osoby). Zespół rozpoczyna rozpatrywanie sprawy dot. osoby mającej problem alkoholowy na podstawie złożonego do Komisji wniosku. Wniosek taki może złożyć każda osoba, której nie jest obojętny los pijącego lub instytucja (pomoc społeczna, policja, zakład pracy). Przewodniczący Komisji zaprasza na posiedzenie Zespołu wskazaną osobę z którą jest przeprowadzana rozmowa motywująco – interwencyjna. Jeżeli zaproszona osoba potwierdza fakt nadużywania alkoholu, Zespół proponuje jej podjęcie dobrowolnego leczenia ambulatoryjnego wskazując miejsca w Kaliszu gdzie taką pomoc może uzyskać. Jeżeli nie potwierdza a ze złożonego wniosku wynika, że jej zachowania w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchyla się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się taką osobę na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

tab. ilość osób z problemem alkoholowym w stosunku do których MKRPA podjęła czynności mające na celu zmotywowanie ich do leczenia odwykowego

2015	2014	2013	2012
13	24	46	31

Wszystkie osoby, które się zgłosiły na posiedzenie zespołu motywującego do leczenia odwykowego wyraziły zgodę na dobrowolne leczenie w warunkach ambulatoryjnych.

9/ Zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa tj. na leczenie odwykowe można skierować osobę, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy, który wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

tab. ilość osób w sprawie których Prokuratura Rejonowa w Kaliszu wystąpiła do sądu z wnioskiem o skierowanie ich na przymusowe leczenie odwykowe

2015	2014	2013	2012
46	70	74	65

Finansowanie ww. działań.

tab. wydatkowanie środków na realizację ww działań

2015	2014	2013	2012
610.691 zł.	612.732 zł.	624.406,75 zł.	513.200 zł.

3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Drugą grupą pacjentów placówek leczenia odwykowego są osoby współuzależnione – rodziny osób uzależnionych lub pijących szkodliwie.

Picie alkoholu przez jednego członka rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Dotyczy to zarówno dorosłych członków rodziny jak i dzieci. Obie te grupy wymagają profesjonalnej pomocy terapeutycznej.

Należy również pamiętać, że członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą, która jest szczególnie narażona na doznawanie przemocy ze strony najbliższych.

Podejmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1/ Realizacja terapii indywidualnej i grupowej dla osób współuzależnionych.

Rodziny osób uzależnionych i pijących szkodliwie mogą uzyskać pomoc terapeutyczną w NZOZ Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Kaliszu ul. Lipowa 5 i w NZOZ MULTIMED ul. Majkowska 13 w ramach kontraktów z NFZ.

tab. ilość osób współuzależnionych którym udzielono profesjonalnej pomocy

	2015	2014	2013	2012
NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5	276	311	309	269
MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A	Brak danych	Brak danych	370	232

2/Pomoc psychospołeczna i prawna.

W Kaliszu do końca 2015 r. funkcjonował prowadzony przez Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Jantar” Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych.

działanie	2015	2014	2013	2012
Porady terapeutyczne, prawne, socjalne, pedagogiczne	331	329	199	222

Od 2016 r. punkt ten jest prowadzony przez Caritas Diecezji Kaliskiej ul. Prosta 1:

- terapeuta: poniedziałki i czwartki od 15.30 do 18.00;
- psycholog: wtorki i piątki od 15.00 do 17.30,
- prawnik: środy od 13.00 do 15.00.

3/Ochrona przed przemocą w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą uzyskać pomoc i schronienie w Centrum Interwencji Kryzysowej. Jest to jednostka wielofunkcyjna, czynna całą dobę, znajdująca się przy ul. Granicznej 1, której głównym zadaniem, jako ośrodka interwencji kryzysowej, jest udzielenie kompleksowej, profesjonalnej pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, w tym tymczasowego schronienia.

Działania CIK podejmowane i prowadzone w stosunku do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, polegające na udzielaniu stosownej pomocy i wsparcia w formie poradnictwa

specjalistycznego i schronienia sprawiają, że miasto zapewnia osobom dotkniętym przemocą domową profesjonalną pomoc spełniając nie tylko prawne ale i społeczne wymagania w tym zakresie.

tab. ilość osób i konsultacji osób doświadczających przemocy w rodzinie

2015	2014	2013	2012
316 osób 453 konsultacje	756	844	845

Ponadto w Kaliszu działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podejmuje powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Kalisza Zespół Interdyscyplinarny poprzez realizację procedury „Niebieska Karta”.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

tab. ilość „Niebieskich Kart”, które trafiły do Zespołu Interdyscyplinarnego

2015	2014	2013	2012
143	171	125	137

O skali problemu dot. przemocy w rodzinie w naszym mieście świadczy rosnąca z roku na rok ilość policyjnych interwencji domowych.

tab. ilość policyjnych interwencji domowych

2015	2014	2013	2012
2209	2197	2065	1259

4/ Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i dorosłym dzieciom z tych rodzin.

Dzieci wychowujące się w rodzinach w których jedno z rodziców lub oboje są uzależnieni lub nadużywają alkoholu żyją w stanie chronicznego stresu, który często jest powodem pojawiania się u tych dzieci różnego rodzaju zaburzeń. Dlatego wszechstronna pomoc tym dzieciom jest jednym z priorytetowych zadań realizowanych w naszym mieście.

W Kaliszu, na dzień dzisiejszy funkcjonuje 6 świetlic realizujących pozaszkolne programy opiekuńczo-wychowawcze z elementami socjoterapii, do których uczęszcza 220 dzieci z rodzin alkoholowych. Oprócz oddziaływań socjoterapeutycznych dzieci te są objęte pomocą psychologiczną, pomocą w odrabianiu lekcji oraz dożywianiem. W ramach realizacji programu organizowany jest również w okresie wakacji letnich obóz profilaktyczno-terapeutyczny, który stanowi kontynuację całorocznych działań w świetlicach. We wszystkich swoich działaniach, ukierunkowanych na jak najbardziej skuteczną pomoc dzieciom pracownicy świetlic współpracują również z rodzicami lub opiekunami tych dzieci (jeżeli jest to możliwe).

Ponadto w Kaliszu, w 2015 r. prowadzone były w formie otwartej grupy terapeutycznej, spotkania dla Dorosłych Dzieci Alkoholików. W zajęciach uczestniczyło każdorazowo 8-12

osób. Głównym ich celem było udzielenie pomocy psychologicznej osobom, które w wyniku uzależnienia rodziców odczuwają szeroko rozumiane trudności w dorosłym życiu.

5/ Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia rodzin osób współuzależnionych.

W Kaliszu odbywają się spotkania trzech grup samopomocowych Al-Anon – dla rodzin osób uzależnionych. W spotkaniach każdej z grup uczestniczy średnio 12-18 osób współuzależnionych. Tak jak w przypadku grup AA, grupy te nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności.

Finansowanie ww. działań

tab. wydatkowanie środków na realizację ww działań

2015	2014	2013	2012
290.824 zł.	298.824 zł.	334.308 zł.	298.612 zł.

4. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

Charakterystyka badania: „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli” realizowanego w Kaliszu w 2015 roku.

Badania prowadzone były zgodnie z metodologią i standardami projektu ESPAD.

Podstawowym celem badania była diagnoza rozpowszechnienia zjawiska używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w tym napojów alkoholowych.

W badaniu, uczestniczyła młodzież szkolna z dwóch grup wiekowych: 719 uczniów klas trzecich klas gimnazjów i 860 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Kwestionariusz ankiety (1579 ankiet) składał się z 66 pytań; większość stanowiły pytania zamknięte (z możliwością wyboru jednej lub kilku odpowiedzi).

Realizację badania prowadzili przeszkoleni ankieterzy, którzy za zgodą dyrektorów szkół, po ich uprzednim zawiadomieniu pismem przesłanym przez Zleceniodawcę wchodzili do klas na jedną godzinę lekcyjną. Średni czas wypełniania ankiety wynosił około 40 minut. Ankieter był obecny w klasie przez cały czas badania tj. do momentu oddania wypełnionego kwestionariusza przez wszystkich uczestników.

Badania obejmowały między innymi: osobiste doświadczenia w zakresie używania substancji psychoaktywnych, opinię na temat powszechności używania alkoholu w środowisku koleżeńskim (rówieśniczym), ocenę relacji badanej młodzieży ze swoimi rodzicami oraz przyjaciółmi, problem dostępności alkoholu, konsekwencje ponoszone przez młodzież w związku z piciem alkoholu a także osobiste przekonania na temat ryzyka związanego z sięganiem po alkohol.

Wyniki badania (wybrane elementy dotyczący picia alkoholu przez młodzież).

1. Dostępność napojów alkoholowych dla młodzieży.

- W ocenie uczniów, dostępność piwa dla młodzieży szkolnej w obydwu grupach była w Kaliszu bardzo wysoka. Prawie trzy czwarte uczniów trzecich klas gimnazjum (71,8%) uważało, że zdobycie piwa byłoby dla nich łatwe, natomiast tylko 4,3% (co dwudziesty trzeci uczeń) sądziło, że byłoby to niemożliwe. W drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych, tj. wśród 17/18-latków, 86,7% uczniów

stwierdziło, że piwo byłoby dla nich łatwo dostępne, a zaledwie 1,9% (dwóch uczniów na stu) uznało, że jego zdobycie byłoby dla nich niemożliwe.

- Zdobycie wina byłoby łatwe w opinii 57,2% uczniów trzecich klas gimnazjum, natomiast 8,2% uczniów w tej grupie wiekowej (co dwunasty uczeń) uznało, iż byłoby to niemożliwe. W drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych dostępność wina jest znacznie częściej oceniana jako łatwa. Taką opinię wyraziło 80,2% uczniów, przy czym tylko 2,6% uznało, że zdobycie wina byłoby dla nich niemożliwe.

- Według uczniów trzecich klas gimnazjów wódka byłaby dla nich nieco trudniej dostępna niż piwo i wino. Jednak wciąż połowa uczniów uznała, że byłoby to dla nich łatwe (52,2%). Za niemożliwe uznało jej zdobycie 11,6% badanych. Również w przypadku uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych łatwość zdobycia wódki była niższa niż w przypadku piwa i wina – jako łatwe zdobycie wódki wskazało 75,2% uczniów. Dla 14,0% uczniów zdobycie wódki byłoby trudne, a jedynie dla 4,3% - niemożliwe.

2. Inicjacja alkoholowa.

Wśród badanych nastolatków piwo było najbardziej popularnym napojem alkoholowym:

- spośród uczennic trzecich klas gimnazjów przynajmniej raz w życiu piło piwo 73,4%, wśród chłopców odsetek ten wyniósł 74,4%. Wśród uczniów starszego rocznika odsetki te kształtowały się na jeszcze wyższym poziomie: piwo piło 93,0% dziewcząt oraz 90,1% chłopców,

- jedna trzecia uczennic oraz prawie dwie piąte uczniów trzecich klas gimnazjum po raz pierwszy piła piwo w wieku 13 lat lub mniej,

- z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych prawie jedna czwarta badanych uczennic oraz 30,9% badanych chłopców przeszło inicjację w wieku 13 lat i mniej,

- w trzecich klasach gimnazjum nie próbowało jeszcze piwa 26,6% dziewcząt i 25,6% chłopców a w drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych takich osób było zdecydowanie mniej – 7,0% dziewcząt i 9,9% chłopców,

- co piąty badany z drugiej klasy szkoły ponadgimnazjalnej pił wino po raz pierwszy w wieku 13 lat lub wcześniej (20,1% wśród chłopców i 18,8% wśród dziewcząt),

- ponad połowa uczniów z trzecich klas gimnazjum przyznała, iż piła już wódkę (57,6% dziewcząt i 56,3% chłopców). Wśród starszych uczniów odsetki te były wyraźnie wyższe i wyniosły odpowiednio 85,5% i 86,7% (co oznacza, że jedynie co siódmy uczeń nie miał za sobą takiego doświadczenia),

- znaczący odsetek młodzieży z obydwu grup wiekowych zadeklarował, że pierwsze spożycie wódki miało miejsce w wieku 13 lat lub mniej (od 11,8% wśród uczennic z drugich klas szkół ponadgimnazjalnych do 20,4% wśród chłopców z trzecich klas gimnazjum),

- do picia alkoholu w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 69,3% dziewcząt i 68,8% chłopców z trzecich klas gimnazjum, a w przypadku starszej frakcji wiekowej – 91,4% uczennic oraz 90,6% uczniów,

- w okresie ostatnich 30 dni przed badaniem spożycie alkoholu zadeklarowało ponad dwie piąte młodszych uczniów (48,2% dziewcząt i 42,6% chłopców). W starszej grupie badanych takie doświadczenia miało za sobą aż 77,4% uczniów i 70,6% uczennic,

- wśród uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych, ponad połowa badanych dziewcząt i ponad dwie trzecie chłopców (odpowiednio 52,7% i 43,3%) przyznało, że większość ich przyjaciół sięga po alkohol,

- zaledwie 8,7% gimnazjalistek i 10,8% gimnazjalistów z klas trzecich stwierdziło, że alkoholu nie pije nikt spośród ich przyjaciół,

- w ciągu ostatniego miesiąca przed przeprowadzeniem badania 10 razy lub częściej pił alkohol co szesnasty uczeń trzeciej klasy gimnazjum (6,2%) i co siódmy (14,7%) uczeń klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Biorąc pod uwagę wszystkie ww informacje należy przyjąć, iż wszelkie działania profilaktyczne, których celem jest opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej młodzieży należy rozpocząć nie później niż w czwartej lub piątej klasie szkoły podstawowej.

3. Picie alkoholu przez młodzież i upijanie się:

- tylko co czwarta badana gimnazjalistka (25,8%) i prawie co trzeci z przebadanych gimnazjalistów (30,6%) zadeklarował, iż nikt spośród ich przyjaciół nie upija się. W przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych odsetki te były znacznie niższe i wynosiły 9,2% w grupie dziewcząt i 11,1% wśród chłopców (średnio co dziesiąty uczeń),
- 16,5% uczennic i 12,7% uczniów z gimnazjum deklaroowało, iż większość lub wszyscy z grona ich przyjaciół upijają się. W starszej frakcji wiekowej taką opinię wyraziła średnio jedna piąta badanych (22,1% dziewcząt i 18,2% chłopców),
- doświadczenie upicia się (co najmniej raz w życiu) ma już za sobą 34,6% uczniów klas trzecich gimnazjum oraz 59,6% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. Różnica między odsetkami upijających się w klasach trzecich gimnazjum i klasach drugich,
- w okresie ostatnich 30 dni przed badaniem upił się co dziesiąty gimnazjalista oraz co szósty uczeń szkół ponadgimnazjalnych.

Przedstawione wyniki wskazują wyraźnie, że istnieje grupa młodych ludzi, którzy po raz pierwszy upili się będąc jeszcze uczniami szkoły podstawowej, a znacząca część badanych takie doświadczenie odnotowała na początku nauki w gimnazjum. To kolejny ważny sygnał pokazujący, że działania profilaktyczne, których celem jest m.in. opóźnienie momentu inicjacji alkoholowej, powinny być prowadzone jeszcze w czwartej, a najpóźniej piątej klasie szkoły podstawowej.

4. Częstotliwość zakupu napojów alkoholowych.

Na podstawie przeprowadzonego badania można stwierdzić, iż napojem alkoholowym najczęściej kupowanym w sklepach przez uczniów było piwo. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem do jego zakupu w sklepie przyznało się 157 gimnazjalistów (21,8%) oraz 347 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (40,4%). W starszym roczniku znacznie częściej takiego zakupu dokonywali chłopcy niż dziewczęta.

Drugim w kolejności najczęściej kupowanym napojem alkoholowym była wódka. Zgodnie z deklaracjami badanych, w ostatnim miesiącu przed badaniem kupił ją co siódmy gimnazjalista (14,0%) i prawie co trzeci uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (30,6%).

Wino było kupowane przez nastolatków rzadziej niż piwo i wódka. W okresie ostatniego miesiąca przed badaniem kupił je średnio co czternasty (6,9%) uczeń gimnazjum i co ósmy uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (12,1%).

Ogromne znaczenie w zakresie dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży mają postawy osób dorosłych, w tym sprzedawców alkoholu, rodziców i świadków sprzedaży alkoholu nieletnim. Warto też podkreślić rolę, jaką w tym ważnym społecznie problemie mogą i powinny odgrywać władze samorządów, np. poprzez monitorowanie przestrzegania prawa, które zabrania sprzedaży alkoholu osobom poniżej osiemnastego roku życia.

5. Pozytywne i negatywne efekty picia alkoholu w ocenie uczniów.

Wyniki wskazują jednoznacznie, że w opinii badanych większe jest prawdopodobieństwo wystąpienia pozytywnych efektów/sytuacji związanych z piciem:

- świetnej zabawy jako prawdopodobnego lub bardzo prawdopodobnego efektu picia spodziewało się aż 52,7% uczniów gimnazjów i 69,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- odprężenia jako skutku wypicia alkoholu oczekiwało 46,5% młodszych i 62,9% starszych uczniów;
- bycia bardziej przyjaznym i towarzyskim – odpowiednio 42,1% i 63,2%;
- zapomnienia o swoich problemach: 40,8% i 49,4%;
- poczucia szczęścia: 41,8% i 51,4%.

Negatywne efekty/sytuacje związane z piciem alkoholu jako prawdopodobne lub wysoce prawdopodobne wskazywały na ogół niższe odsetki badanych, np.:

- tego, że będzie mieć kaca obawiało się 36,8% gimnazjalistów i 38,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- tego, że picie zaszkodzi ich zdrowiu: 39,7% młodszych i 31,5% starszych uczniów;
- o złym samopoczuciu i mdłościach pisało odpowiednio 33,8% i 29,1%;
- o możliwości zrobienia czegoś, czego będzie się żałować – 37,0% i 31,1%.

Jak widać z powyższego zestawienia, starsi uczniowie w większym stopniu niż młodszy spodziewali się pozytywnych efektów picia alkoholu i bagatelizowali efekty negatywne.

Wnioski i rekomendacje

1. Decydujące znaczenie w kwestii dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży mają postawy dorosłych, przede wszystkim sprzedawców alkoholu i rodziców oraz dorosłych świadków sprzedaży alkoholu nieletnim. Należy również monitorować przestrzegania prawa, które zabrania sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia.

2. Jak pokazują wyniki badania wiek inicjacji alkoholowej wynosi 13-14 lat a większość nastolatków ma już za sobą próby z podejmowaniem zachowań niedozwolonych, nieakceptowanych społecznie związanych z pićm alkoholu.

3. Podstawowym zadaniem profilaktyki winno być ograniczanie niekorzystnych doświadczeń zarówno jeśli chodzi o inicjację jak i ich intensywność.

4. Kaliska młodzież nie napotyka na trudności w zdobyciu alkoholu, co więcej, bez większych kłopotów – sami go kupują bez sprzeciwu sprzedających czy innych osób dorosłych obecnych przy zakupie.

W tym kontekście warto uruchomić lokalne programy i kampanie profilaktyczno-interwencyjne na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu a realizacje programów profilaktycznych należy rozpocząć w IV klasie szkoły podstawowej.

5. Znaczące odsetki uczniów wiąże pozytywne oczekiwania z pićm, co wskazuje na konieczność prowadzenia edukacji w tym zakresie, w ramach oddziaływań profilaktycznych.

6. W Kaliszu aż sześciu na dziesięciu uczniów nigdy w życiu nie upiło się. Takie informacje przekazywane młodym ludziom pokazują, iż zaangażowanie w zachowania ryzykowne oraz regularne picie alkoholu nie stanowią normy, do której powinno się równać.

W działaniach profilaktycznych należy wykorzystywać założenia profilaktyki pozytywnej i rówieśniczej skupiającej się na promowaniu i wspieraniu pozytywnego zaangażowania społecznego młodych ludzi.

7. Generalną rekomendacją opartą na analizie całości zebranego materiału jest także, przynajmniej częściowe, przeniesienie koncentracji działań profilaktycznych na grupę młodzieży uczęszczającą do szkół ponadgimnazjalnych. Okazuje się bowiem, iż w tej grupie znacząco spada odsetek młodych ludzi angażujących się w pozytywne zachowania zdrowotne.

8. W przypadku działań profilaktycznych dotyczących picia alkoholu rekomendowane są zajęcia uczące radzenia sobie z presją grupy rówieśniczej. Spory odsetek respondentów twierdzi bowiem, iż upija się alkoholem większość lub prawie wszyscy ich znajomi. Uwagę zwraca spory odsetek młodych ludzi (głównie chłopców), którzy postrzegają picie alkoholu, nawet regularne jako stosunkowo nieszkodliwe dla zdrowia. Istotna jest tutaj zatem rzetelna edukacja. Warto tu mówić nie tylko o szkodach zdrowotnych, szczególnie odroczonej w czasie, ale także „krótkoterminowych” skutkach picia alkoholu związanych np. z niechcianymi relacjami, wypadkami komunikacyjnymi, itp.

Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne

Planując efektywne działania profilaktyczne należy oszacować skalę zachowań problemowych młodzieży w danym środowisku. Przygotowując środowiskowe działania profilaktyczne, trzeba poznać problemy i potrzeby społeczności lokalnej, a także zdiagnozować te jej zasoby, które mogą być wykorzystane w działaniach profilaktycznych dotyczących zachowań problemowych młodzieży. Konieczne jest także określenie klimatu wokół używania substancji psychoaktywnych panującego w środowisku, w którym funkcjonuje młodzież – wśród rówieśników, w domu rodzinnym oraz najbliższym otoczeniu. Wszystkie ww obszary były przedmiotem analiz prowadzonych w ramach realizowanych w 2015 r., w Kaliszu badań.

Zdaniem specjalistów większość oddziaływań szkolnych powinna być prowadzona w ramach profilaktyki uniwersalnej. Jednym z rodzajów działań mających duży zasięg

i służących przeciwdziałaniu uzależnieniom dzieci i młodzieży są szkolne programy profilaktyczne.

1/ W ramach profilaktyki uniwersalnej, której celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych zrealizowano w 2015 roku: strategię profilaktyczną Program Trenerów Osiedlowych, program profilaktyczny „Zanim spróbujesz pić, palić, ćpać” (V klasy szkoły podstawowej), program profilaktyczny „Sobą być, dobrze żyć” (I klasy gimnazjum), kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł” - w tym ferie zimowe, wakacje w mieście, konkurs „Wolność bez nałogów”, spotkania edukacyjne z rodzicami, festyny promujące rodzinę jako czynnik chroniący, badania: „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli” (finansowane ze środków na realizację MPPN), strategii profilaktyczne: „Życie na sportowo znaczy zdrowo”, „Wakacje bez zagrożeń”, PAT – Profilaktyka a Ty.

2/ W ramach profilaktyki selektywnej – ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych zrealizowano: działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci z rodzin z problemem alkoholowym realizowane w świetlicach środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo – wychowawcze zawierające elementy socjoterapii, programy profilaktyczno-terapeutycznych na obozach dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do ww. świetlicach, warsztaty „Mam wybór – wybieram dobrze” oraz „Festiwal talentów czyli moje mocne strony”, imprezę „Wesoła choinka”, „Dzień Dziecka”, naukę pływania i rajd pieszy „Leśny Ludek” dla dzieci ze świetlic, „Bieg Urwisa” oraz turniej sportowy dla dzieci z grup ryzyka.

3/ W ramach profilaktyki wskazującej – ukierunkowanej na grupy wysokiego ryzyka przejawiające pierwsze symptomy problemów alkoholowych lub innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale nie spełniające kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego: zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w świetlicach dla dzieci przejawiających wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, programy reedukacyjne dla młodzieży ponadgimnazjalnej, warsztaty dla rodziców, którzy mają problemy wychowawcze.

tab. Ilość osób uczestniczących w ww. działaniach

działanie	2015	2014	2013	2012
szkolne programy profilaktyczno – edukacyjne	1557 uczniów 1045 rodziców	1307 uczniów 1204 rodziców	2806 uczniów 1883 rodziców	3074 uczniów 1101 rodziców
pozaszkolne programy i strategie profilaktyczne	13257	8234	6592	7836
obozy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do świetlic	270	270	270	270
programy realizowane przez świetlice	230	230	230	230
programy edukacyjno - interwencyjne	1581	2950	805	251
warsztaty dla rodziców	48	49	-	-

Finansowanie ww. działań.

tab. finansowanie ww działań (ze środków na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii).

2015	2014	2013	2012
979.243 zł.	986.329 zł	1.025.569,30 zł.	984.570 zł.

5. Działania instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Podjęmowane działania wspomagające działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- 1/ budowanie systemu współpracy pomiędzy stowarzyszeniami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2/ wspomaganie rzeczowe, merytoryczne i finansowe przy realizacji zadań wynikających z Programu,
- 3/ wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 4/ podejmowanie wspólnych działań na rzecz integracji środowisk abstynenckich,
- 5/ podwyższanie kwalifikacji osób zajmujących się pomocom osobom uzależnionym, współuzależnionym, dzieciom z rodzin alkoholowych oraz ofiarom i sprawcom przemocy,
- 6/ tworzenie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 7/ wzajemne informowanie i współdziałanie przy realizacji i promocji działań,
- 8/ realizacja kampanii informacyjno – edukacyjnych dla lokalnej społeczności.

Finansowanie ww. działań

Środki na realizację ww. działań zostały uwzględnione w punktach dotyczących zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, pomocy rodzinie i działań profilaktyczno-edukacyjnych.

II. Zasoby.

Zadania Programu realizowane są przez instytucje, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe i inne podmioty, a także przez osoby indywidualne posiadające niezbędne kwalifikacje, w tym:

1. NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia,
2. Multimed – przychodnia specjalistyczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
3. Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie,
4. Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „JANTAR”,
5. Stowarzyszenie Abstynencki Klub „Zdrowie i Trzeźwość”,
6. Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu i ich Rodzinom „Życie”,
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu,
8. Klub Integracji Społecznej,
9. Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu,
10. Zespół Interdyscyplinarny,

11. Komenda Miejska Policji w Kaliszu,
12. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Kaliszu,
13. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Kaliszu,
14. Caritas Diecezji Kaliskiej,
15. Fundacja Bread of Life,
16. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Kaliszu,
17. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Kaliszu,
18. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan”,
19. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Opatrzności Bożej w Kaliszu,
20. Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia,
21. Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu,
22. Zgromadzenie Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córki Najświętszych Serc,
23. grupy samopomocowe,
24. grupy samopomocowe dla rodzin osób uzależnionych,
25. szkoły,
26. przeszkoleni realizatorzy programów profilaktycznych,
27. realizatorzy posiadający kwalifikacje do prowadzenia zajęć terapeutycznych,
28. Powiatowa Stacja Sanitaro-Epidemiologiczna w Kaliszu.

III. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2016.

PROBLEM I

Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.

Cel:

Zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
3. Wsparcie w utrzymaniu abstynencji,
4. Działania edukacyjne na temat szkodliwości picia alkoholu.

Harmonogram realizacji zadań:

Zadanie	realizator	Termin realizacji
1. Realizacja programów terapeutycznych uzupełniających podstawowy program w NZOZ nie finansowanych przez NFZ	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych	Cały 2016 r.
2. Organizacja obozów terapeutycznych dla dorosłych osób uzależnionych i współuzależnionych.	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert	Czerwiec-sierpień 2016
3. Program terapii grupowej dla młodzieży z problemem alkoholowym i uzależnionej od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych.	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych	Cały 2016 r.
4. Prowadzenie działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert	Cały 2016 r.

społecznemu dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym, wraz z zapewnieniem schronienia.		
5. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe,	Cały 2016 r.
6. Realizacja działań i programów wspierających utrzymanie abstynencji	- organizacje pozarządowe, - grupy samopomocowe AA, - Klub Integracji Społecznej	Cały 2016 r.
7. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Cały 2016 r.
8. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć korekcyjno - edukacyjnych	Cały 2016 r.
9. Prowadzenie rozmów motywujących do leczenia z osobami z problemem alkoholowym.	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komenda Miejska Policji.	Cały 2016 r.
10. Pomoc socjalna, psychologiczna, i prawna dla osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe	Cały 2016 r.
11. Prowadzenie działalności interwencyjnej wobec osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska, - organizacje pozarządowe.	Cały 2016 r.
12. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z picia alkoholu, w tym działania edukacyjne skierowane do: kierowców, kobiet w ciąży i seniorów.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska, - N ZOZy, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe	Cały 2016 r.
13. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem osobom z problemem alkoholowym i uzależnionym.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych	w miarę potrzeb

Podstawowy program terapeutyczny dla osób uzależnionych i ich rodzin jest realizowany w Kaliszu przez NZOZy w ramach kontraktu z NFZ (terapia indywidualna, grupowa i w ramach oddziału dziennego):

- NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień KARAN ul. ul. 29 Pułku Piechoty 35,
- NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia ul. Lipowa 5,
- NZOZ MULTIMED ul. Majkowska 13.

Wskaźniki rezultatu:

- ilość osób zgłaszających się na leczenie odwykowe,
- ilość osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba osób – członków klubów abstynenckich,
- liczba interwencji podejmowanych przez policję, straż miejską i street-workerów,
- ilość osób zgłaszających się do Klubu Integracji Społecznej,
- liczba osób zaproszonych na rozmowy motywujące do leczenia,
- ilość grup samopomocowych,

PROBLEM II

Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Cel:

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin alkoholowych poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej.
2. Pomoc psychospołeczną i prawną.
3. Pomoc dzieciom z rodzin alkoholowych.
4. Poprawę funkcjonowania dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym,
5. Ochronę przed przemocą w rodzinie.

Harmonogram realizacji zadań:

zadanie	realizator	termin realizacji
1. Realizacja programów terapeutycznych dla osób współzależnych niefinansowanych przez NFZ.	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych,	W miarę potrzeb
2. Funkcjonowanie miejsc pomocy środowiskowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (świetlice środowiskowe realizujące pozalekcyjny program opiekuńczo-wychowawczy z elementami socjoterapii).	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert,	Cały 2016 r.
3. Organizacja obozów profilaktyczno-terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert,	Wakacje 2016
4. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez działanie Punktu Konsultacyjnego.	realizator wyłoniony w drodze konkursu ofert,	Cały 2016 r.
5. Udzielanie schronienia i niezbędnej pomocy ofiarom przemocy poprzez funkcjonowanie zespołu interwencji kryzysowej oraz schroniska dla ofiar przemocy.	Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu	Cały 2016 r.
6. Udzielanie wsparcia i	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych	Cały 2016 r.

interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy: działalność Zespołu Interdyscyplinarnego – procedura „Niebieska Karta”.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Centrum Interwencji Kryzysowej	
7. Prowadzenie grupy terapeutycznej DDA – dla dorosłych dzieci alkoholików.	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych,	2016 r.
8. Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia osób współuzależnionych.	- stowarzyszenia i kluby abstynenckie, - grupy samopomocowe Al.-Anon,	Cały 2016 r.
9. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem osobom współuzależnionym, ofiarom i sprawcom przemocy oraz dzieciom z rodzin alkoholowych,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - realizatorzy uprawnieni do prowadzenia szkoleń,	W miarę potrzeb
10. Organizacja szkoleń dla przedstawicieli służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Centrum Interwencji kryzysowej	W miarę potrzeb
11. Prowadzenie edukacji nt. zjawiska przemocy w rodzinie, rodziny z problemem alkoholowym, FAS (picie alkoholu przez kobiety w ciąży) – kampanie edukacyjne.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Centrum Interwencji Kryzysowej - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	W miarę potrzeb

Wskaźniki:

- liczba osób współuzależnionych zgłaszających się do poradni,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba dzieci uczestniczących w obozach,
- ilość osób zgłaszających się do CIK,
- ilość porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym,
- ilość „Niebieskich Kart”,
- liczba osób uczestniczących w grupie DDA.

PROBLEM III

Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

Cel:

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez:

1. Zwiększenie dostępności oraz realizacja programów profilaktycznych,
2. Utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży,
3. Zwiększenie dostępności zajęć alternatywnych do sięgania po środki psychoaktywne,
4. Zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol,
5. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,
6. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców,
7. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną.

Harmonogram realizacji zadań:

zadanie	realizator	Termin realizacji
1. Wspomaganie realizacji w szkołach podstawowych i gimnazjach „szkolnych programów profilaktyki” poprzez realizację programów profilaktycznych z zakresu uzależnień i zapobiegania agresji na podstawie diagnozy środowiska szkolnego.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Wydział Edukacji, - szkoły, - instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych.	Cały rok 2016 z wyłączeniem wakacji
2. Realizacja programów reedukacyjnych dla młodzieży oraz interwencji w stosunku do uczniów przejawiających zachowania ryzykowne.	-Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji, - instruktorzy i realizatorzy programów reedukacyjnych, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - poradnia psychologiczno - pedagogiczna.	Cały rok 2016
3. Działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowane do młodzieży z grup ryzyka.	- instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych, - nzozy, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
4. Inicjowanie i realizacja różnych form profilaktyki rówieśniczej (w tym realizacja cyklicznych, pozaszkolnych zajęć profilaktycznych dla dzieci, utworzenie kaliskiej grupy PaT).	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - Komenda Miejska Policji.	Cały rok 2016 z wyłączeniem wakacji
5. Realizacja programu prewencyjnego dla kandydatów na kierowców.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji	II półrocze 2016 r.
6. Zakup literatury, filmowych pakietów edukacyjno – profilaktycznych i innych wydawnictw o tematyce uzależnień i przemocy.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.	W miarę potrzeb
7. Współpraca z mediami w zakresie informowania o problemach uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Cały rok 2016
8. Działalność informacyjno – edukacyjna skierowana do rodziców, nauczycieli i pedagogów.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Wydział Edukacji, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Cały rok 2016 z wyłączeniem wakacji
9. Wspieranie i organizacja imprez dla dzieci i młodzieży (festynów, happeningów, akcji profilaktycznych) promujących zdrowy styl życia oraz konkursów o tematyce z zakresu profilaktyki uzależnień.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Wydział Edukacji, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
10. Realizacja strategii profilaktycznych	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.	Cały rok 2016

skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym np. „Program Trenerów Osiedlowych”, „Wakacje w mieście”, „Ferie Zimowe w Mieście”.	- Realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu, - Wydział Edukacji, - jednostki organizacyjne miasta, - rady osiedla, - organizacje pozarządowe.	
11. Realizacja lokalnych i ogólnopolskich kampanii edukacyjnych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
12. Warsztaty i spotkania dla rodziców mających problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi, związane z używaniem alkoholu i agresją.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016 z wyłączeniem wakacji
13. Działania interwencyjne oraz akcje profilaktyczne i szkolenia adresowane do sprzedawców napojów alkoholowych (sprzedaż alkoholu nieletnim).	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji.	II półrocze 2016 r.

Wskaźniki:

- liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi,
- liczba młodzieży uczestniczącej w programach reedukacyjnych,
- liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w „Programie Trenerów Osiedlowych”,
- liczba rodziców którzy skorzystali z pomocy w punktach konsultacyjnych,
- ilość sprzedawców uczestniczących w działaniach edukacyjnych.

PROBLEM IV

Stopień aktywności oraz współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych alkoholu i ich rodzin.

Cel:

Zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez:

1. Zwiększenie zakresu działań podejmowanych przez środowiska abstynenckie.
2. Włączenie się organizacji i stowarzyszeń w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie działań na rzecz promowania abstynencji i trzeźwego stylu życia.
5. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz lokalnej społeczności.
6. Podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu i izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Promowanie wolontariatu jako sprawdzonej formy pracy na rzecz lokalnej społeczności.

Harmonogram realizacji zadań:

zadanie	realizator	Termin realizacji
1. Włączenie organizacji i stowarzyszeń działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w realizację zadań z Programu.	-Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Cały rok 2016
2. Wymiana doświadczeń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy poprzez organizację konferencji, porad, seminariów, debat i szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych, a także współpraca międzynarodowa.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
3. Opracowanie i upowszechnienie informatora dot. działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych podejmowanych w Kaliszu na rok 2016.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	I kw. 2016 r.
4. Wynagrodzenie st. specjalisty ds. koordynowania MPPiRPA i MPPN oraz działań zapobiegających patologiom społecznym.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	Cały rok 2016
5. Współpraca z istniejącymi środowiskami trzeźwościami i pozyskiwanie nowych podmiotów do realizacji MPPiRPA.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
6. Zakup materiałów, sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań zawartych w MPPiRPA.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	w miarę potrzeb
7. Organizacja Kaliskich Dni Trzeźwości.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	III kw. 2016 r.
8. Produkcja lub zakup literatury fachowej, broszur, materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnień oraz przemocy.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	w miarę potrzeb
9. Współdziałanie w imprezach: rodzinnych rajdach, piknikach, festynach i kampaniach propagujących rodzinę jako czynnik chroniący przed uzależnieniami oraz propagujących trzeźwy tryb życia, zachowania prospołeczne i prorodzinne, integrujących środowiska abstynenckie i zapobiegających izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Stowarzyszenia i kluby abstynenckie - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, - rady osiedla, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - grupy samopomocowe - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2016
10. Pozyskiwanie i włączanie wolontariuszy	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów	Cały rok 2016

do działań na rzecz lokalnej społeczności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	Alkoholowych, - rady osiedla, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - organizacje pozarządowe.	
---	---	--

Wskaźniki:

- liczba podmiotów współpracujących przy realizacji Programu,
- liczba podmiotów wspartych finansowo lub rzeczowo przy realizacji zadań z Programu,
- liczba przeszkolonych osób z zakresu uzależnień i przemocy,
- liczba wspólnych projektów podejmowanych przez podmioty działające na rzecz
- rozwiązywania problemów alkoholowych.

PROBLEM V

Naruszanie prawa na rynku alkoholowym.

Cel:

Ograniczenie przypadków łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez:

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej,
2. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych.

Harmonogram realizacji zadań:

zadanie	realizator	Termin realizacji
1. Działania kontrolne wobec sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji	Cały rok 2016
2. Kontrola placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz zakazu reklamy.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Cały rok 2016
3. Kontrola przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.	- Komenda Miejska Policji - Straż Miejska	Cały rok 2016
4. Zawiadamianie o popełnieniu przestępstwa w stwierdzonych przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Komenda Miejska Policji	w miarę potrzeb
5. Szkolenie podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zachęcanie sprzedawców do korzystania z platformy edukacyjnej www.odpowiedzialnysprzedawca.pl	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji.	w miarę potrzeb
6. Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem warunków sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Komenda Miejska Policji	w miarę potrzeb
7. Rozpatrywanie skarg na działalność	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.	w miarę potrzeb

placówek posiadających zezwolenia.	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	
8. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Cały rok 2016
9. Prowadzenie akcji profilaktyczno - informacyjnych skierowanych do sprzedawców celem wyeliminowania zjawiska sprzedaży wyrobów alkoholowych nieletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Cały rok 2016

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba ujawnionych przypadków naruszania prawa – warunki sprzedaży alkoholu,
- liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa – sprzedaż alkoholu nieletnim.

IV. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok oraz zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tab. wysokość środków wydatkowanych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozyskiwanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Program	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1.853.101,71	1.820.411,01	1.877.590,86	1.797.991,92 WSSM 1.509.232,85 WO 57.256,65 CIK 231.502,42

Środki nie wykorzystane w danym roku budżetowym, zasilają budżet roku następnego.

1. Zasady realizacji Programu:

- Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.
- Środki finansowe na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i określa je Rada Miejska Kalisza w ramach uchwały w sprawie budżetu Kalisza – miasta na prawach powiatu na 2016 rok.
- Koordynacja realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do zadań Wydziału Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Kaliszu, który współpracuje z realizatorami poszczególnych zadań Programu.
- Realizacja Programu odbywa się we współpracy z jednostkami organizacyjnymi miasta, szkołami, policją, sądem, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz kościołami, związkami wyznaniowymi i osobami fizycznymi (tzw. realizatorami), które posiadają odpowiednie kwalifikacje do realizacji zadań. Kwalifikacje te zostały określone w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- W realizacji Programu mogą uczestniczyć osoby fizyczne i prawne, podmioty o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie i potencjał kadrowy w zakresie zagadnień objętych Programem. Miasto Kalisz wspiera działania tych podmiotów lub powierza im realizację zadań wynikających z niniejszego Programu.

2. Zasady finansowania zadań:

- Dotacje na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielane są po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, bądź w formie „małych grantów” zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Pozostałe zadania finansowane są po przeanalizowaniu kosztorysu i zakresu realizacji zadania w oparciu o przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych.
- Zadania realizowane w ramach Programu przez osoby fizyczne, finansowane są zgodnie ze stawkami szczegółowymi, zapisanymi w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przy czym wysokość ustalonej stawki jest zależna od poziomu kompetencji, wykształcenia i doświadczenia osoby realizującej zadanie, z uwzględnieniem posiadanych stopni i tytułów naukowych, specjalistycznego wykształcenia podyplomowego zgodnego z problematyką zajęć, odbytych staży i superwizji, posiadanych certyfikatów i licencji.
- Ustalenie stawki następuje z uwzględnieniem dostępności na rynku realizatorów o wymaganych do danego zadania specjalnościach, po przeprowadzeniu negocjacji cen. Istnieje możliwość stosowania stawek niższych, uzyskanych w wyniku negocjacji, niż zapisane w ww. rekomendacjach. Stawki przekraczające wartość średnią mogą być stosowane jedynie w szczególnych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Podmioty realizujące zadania Programu zobowiązane są do każdorazowego zamieszczania informacji o dofinansowaniu lub finansowaniu zadania z budżetu Miasta Kalisza.

3. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu:

- Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu przysługuje wynagrodzenie w wysokości 125 zł za udział w posiedzeniach plenarnych Komisji.
- Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 180 zł za przygotowanie i prowadzenie posiedzenia Komisji. W przypadku nieobecności Przewodniczącego wynagrodzenie z tego tytułu przysługuje Wiceprzewodniczącemu Komisji.
- Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 150 zł za udział w posiedzeniach zespołów: ds. kontroli - podsumowanie przeprowadzonych kontroli placówek posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ds. motywowania do leczenia – prowadzenie rozmów motywujących do leczenia, ds. profilaktyki i edukacji – prowadzenie, opiniowanie i kontrola działań z zakresu profilaktyki uzależnień, na podstawie list obecności potwierdzających udział w posiedzeniu zespołu.

4. Plan wydatków na realizację zadań z Miejskiego Programu Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 r.

PLAN wydatków na 2016 r. - 1.575.732 zł.

§ 4170 – wynagrodzenia bezosobowe: 92.500 zł.

wynagrodzenia Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za posiedzenia plenarne i prace zespołów roboczych, wynagrodzenia realizatorów zadań (cały rok): prowadzenie grup terapeutycznych (nie finansowanych przez NFZ) dla osób uzależnionych i współuzależnionych, szkolenia różnych grup zawodowych, realizacja programów profilaktycznych w szkołach i pozaszkolnych strategii profilaktycznych

§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne: 2.000 zł.

§ 4120 – składki na fundusz pracy: 500 zł.

§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia: 38.000 zł.

materiały do przeprowadzenia w Kaliszu kampanii profilaktyczno – edukacyjnych, Kaliskich Dni Trzeźwości, paczki świąteczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, prenumerata czasopism z zakresy profilaktyki i terapii uzależnień „Świat Problemów” i „Remedium”, organizacja rajdów dla dzieci z grup ryzyka, artykuły i materiały niezbędne do organizacji konkursów, debat, turniejów, festynów i rajdów rodzinnych o charakterze profilaktycznym.

§ 4270 – zakup usług remontowych: 3.000 zł.

§ 4300 – zakup usług pozostałych: 124.732 zł.

Organizacja Kaliskich Dni Trzeźwości (np. festyn dla mieszkańców Kalisza inaugurujący KDT, rodzinny rajd rowerowy), organizacja i przeprowadzenie strategii profilaktycznych dla dzieci i młodzieży: wakacje w mieście i ferie zimowe, Dzień Dziecka, realizacja grup terapeutycznych i warsztatów uzupełniających programy finansowane przez NFZ w ramach zadania: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, szkolenia różnych grup zawodowych z zakresu uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. policja, pracownicy socjalni, nauczyciele, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego).

§ 4410 – podróże służbowe - krajowe: 10.000 zł.

§ 4700 – szkolenia pracowników: 3.500 zł.

§ 2360 – dotacje celowe: 1.301.500 zł.

Realizacja działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych z problemem alkoholowym: schroniska, noclegownia, punkt interwencyjny, ogrzewalnia dla bezdomnych, organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, realizacja działań rehabilitacyjnych i wspierających utrzymanie abstynencji poprzez prowadzenie klubów i świetlicy abstynenckiej, funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych, prowadzenie świetlic środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo – wychowawcze z elementami socjoterapii, obozy profilaktyczno – terapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym nie uczestniczących w zajęciach realizowanych w świetlicach środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo – wychowawcze z elementami socjoterapii oraz zadania publiczne o charakterze lokalnym lub regionalnym z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy (tzw. małe granty).

*Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta*

